

Správa o trhu s vínom a hroznom za jún 2019

Číslo 7/2019

Ročník XVII.

30. 7. 2019

ATIS na INTERNETE

<http://www.apa.sk>

Fax: 02/53 412 180

E-mail: atis@apa.sk

V tomto čísle:

1. Vývoj odbytových cien vína v júni
2. Odbytové ceny vína od výrobcov v SR
3. Grafy odbytových cien vína od výrobcov v SR
5. Spotrebiteľské ceny vína v SR
6. Ceny priemyselných výrobcov vína v ČR
7. Ceny stolového hrozna v SR
8. Trh s vínom v Európskej únii
9. Ceny stolového hrozna na zahraničných trhoch
10. Ceny vína na zahraničných trhoch

Medzimesačný vývoj odbytových cien vína v júni 2019:

Biele fľašové b. z. o.	↘
Biele sudové b. z. o.	↗
Červené fľašové b. z. o.	↘
Červené sudové b. z. o.	↑
Akostné biele s ch. o. p. fľašové	↗
Akostné biele s prívlastkom fľašové	↗
Akostné červené s ch. o. p. fľašové	↗
Akostné červené s prívlastkom fľašové	↗
Tokajské putňové	↗
Sekt	↘

ISSN 1336-4448

Vývoj odbytových cien vína v júni

Vína bez zemepisného označenia (b. z. o.)

V porovnaní s májom sa v júni 2019 priemerné odbytové ceny fľašových **vín bez zemepisného označenia (b. z. o.)** znížili: pri bielom víne o 0,7 % na úroveň 1,25 €/l a pri červenom víne o 1,4 % na 1,27 €/l. Cena bieleho sudového vína (0,76 €/l) stúpila o 9,4 % a cena červeného sudového vína (0,89 €/l) až o 21,5 %.

Vína s chráneným zemepisným označením (s ch. z. o.)

Pri bielom sudovom víne s chráneným zemepisným označením (**s ch. z. o.**) sme zaznamenali medzimesačný cenový nárast o 1,7 % na úroveň 1,10 €/l. Ceny ostatných druhov vín neuvádzame pre malý počet hlásení od respondentov.

Vína s chráneným označením pôvodu (s ch. o. p.)

Biele (2,16 €/l) a červené (2,38 €/l) akostné fľašové **vína s chráneným označením pôvodu (s ch. o. p.)** zdraželi v júni 2019 o 1,0 %, resp. o 2,3 %.

Biele (+3,1 %) a červené (+8,1 %) akostné fľašové vína s prívlastkom sa predávali za rovnakú cenu 5,03 €/l.

Ceny akostných sudových vín oslabili: pri bielom víne o 4,4 % na úroveň 0,83 €/l a pri červenom víne o 0,9 % na úroveň 0,82 €/l.

Tokajské vína

Na 6,46 €/l (+1,8 %) vzrástla v medzimesačnom porovnaní priemerná cena **tokajského** samorodného vína a na 17,86 €/l (+6,1 %) posilnila cena putňového vína.

Sekt

V porovnaní s májom 2019 **sekt** zlacnel o 2,5 % na úroveň 3,11 €/l.

Medziročný vývoj cien vína

Priemerné odbytové ceny **vín bez zemepisného označenia** v medziročnom porovnaní posilnili od 1,3 % (biele fľašové) do 7,8 % (biele sudové). Znížila sa iba cena červeného fľašového vína, a to o 1,2 %.

Odbytová cena bieleho sudového **vína s chráneným zemepisným označením** bola až o 14,9 % vyššia ako vlani.

V júni 2019 v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka vzrástli ceny fľašových akostných **vín s chráneným označením pôvodu** od 1,6 % (akostné biele) do 6,4 % (akostné červené s prívlastkom). Akostné sudové vína boli lacnejšie o 24,5 % (biele) a o 17,7 % (červené).

V porovnaní s júnom minulého roka klesla priemerná cena **tokajského** samorodného vína o 8,0 % a naopak, cena putňového vína sa zvýšila (+8,9 %).

V júni 2019 bola cena **sektu** o 5,7 % nižšia ako pred rokom.

PPA - ATIS

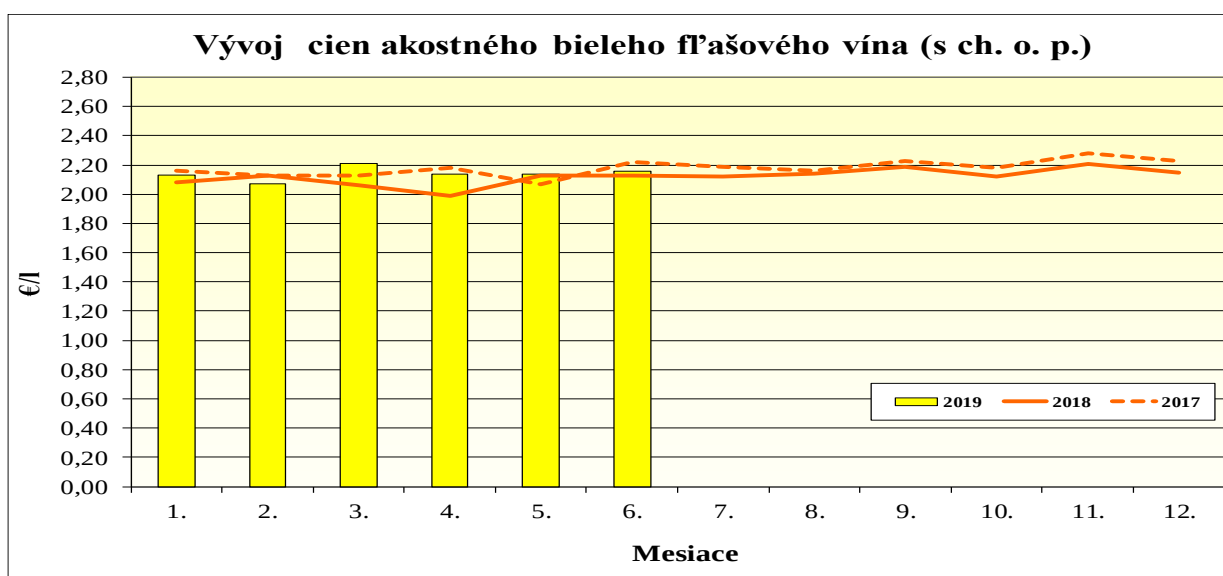
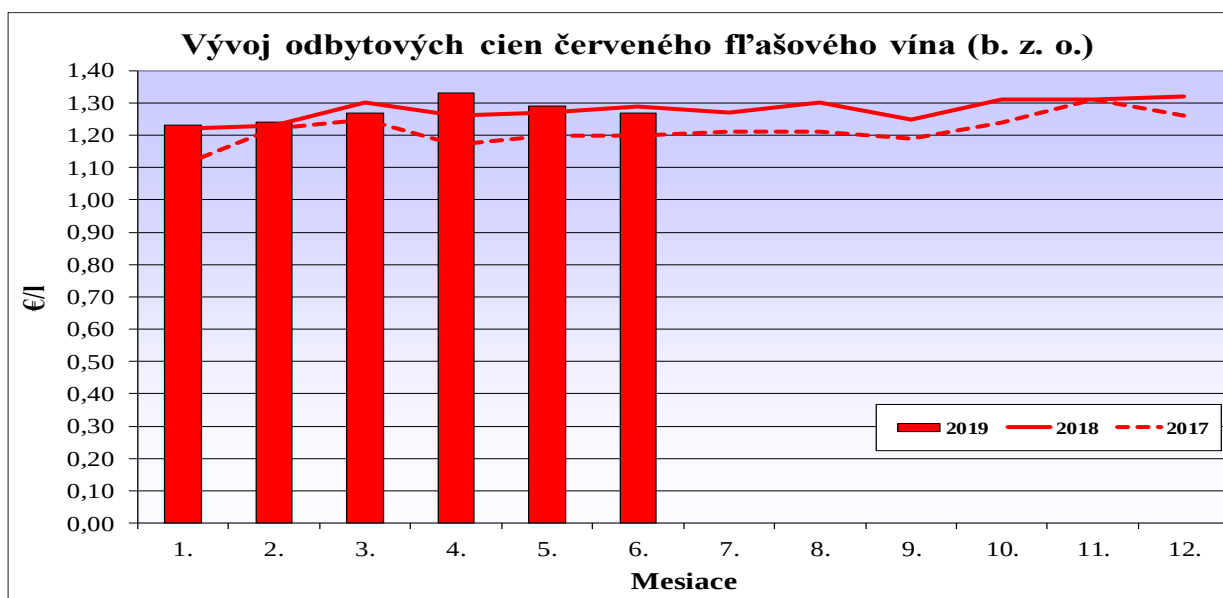
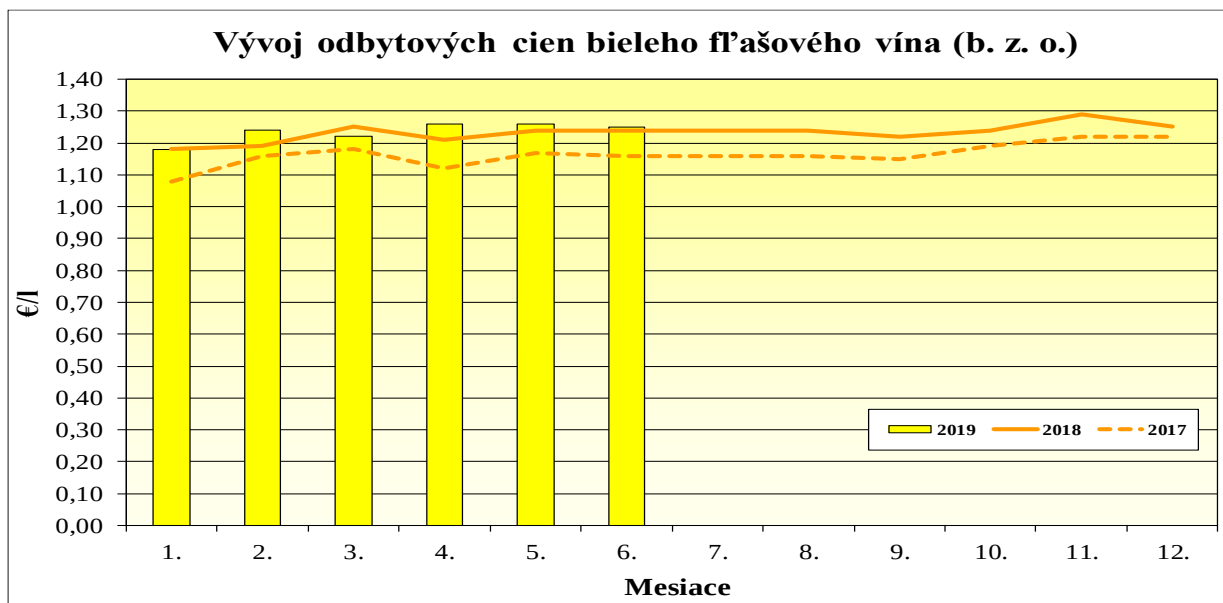
Odbytové ceny vína od výrobcov v SR
Ceny za jún 2019
Ceny sa uvádzajú v €/l bez DPH, spotrebnej dane a dopravy

Názov produktu	Jún 2019			Máj 2019	Vývoj medzime- sačný	Vývoj medzi- ročný	Predané množstvo
	Cena						
	min.	max.	priem.	priem.	%	%	hl
Víno biele b. z. o. – fľašové	1,00	4,64	1,25	1,26	-0,7	1,3	4 048,30
– sudové	0,60	1,62	0,76	0,69	9,4	7,8	4 410,02
Víno červené b. z. o. – fľašové	1,00	4,51	1,27	1,29	-1,4	-1,2	2 004,35
– sudové	0,61	1,80	0,89	0,73	21,5	6,4	6 142,27
Víno s ch. z. o. biele – fľašové	*1	*1	*1	*1	-	-	*1
– sudové	0,95	1,27	1,10	1,08	1,7	14,9	159,53
Víno s ch. z. o. červené – fľašové	*1	*1	*1	*1	-	-	*1
– sudové	*1	*1	*1	*1	-	-	*1
Víno s ch. o. p. biele – fľašové	1,39	8,13	2,56	2,60	-1,6	-0,9	8 124,16
Akostné biele spolu – fľašové	1,17	6,44	2,16	2,14	1,0	1,6	7 007,55
z toho Veltlínske zelené	1,10	6,03	1,84	1,89	-2,9	-2,8	1 247,52
Rizling vlašský	1,00	7,97	1,87	1,77	5,6	7,6	962,11
Akostné s prívlastkom biele fľašové	1,99	9,01	5,03	4,88	3,1	1,8	1 116,61
Víno s ch. o. p. akostné biele – sudové	0,71	4,06	0,83	0,87	-4,4	-24,5	2 320,70
Tokajské vína spolu	10,56	19,59	12,57	12,56	0,0	-9,0	7,48
Tokajské samorodné	4,80	14,44	6,46	6,35	1,8	-8,0	3,47
Tokajské putňové	14,80	22,78	17,86	16,83	6,1	8,9	4,01
Víno s ch. o. p. červené – fľašové	1,52	8,72	2,80	2,76	1,5	-0,9	4 406,97
Akostné červené spolu – fľašové	1,28	7,11	2,38	2,33	2,3	1,8	3 706,95
z toho: Frankovka modrá	1,05	6,67	2,14	2,03	5,3	2,3	1 610,45
Svätovavrinské	1,35	4,89	2,23	2,24	-0,5	-2,3	550,81
Akostné s prívlastkom červ. fľašové	1,52	13,66	5,03	4,65	8,1	6,4	700,02
Víno s ch. o. p. akostné červené – sudové	0,73	1,69	0,82	0,83	-0,9	-17,7	1 490,35
Sekt	3,02	15,17	3,11	3,19	-2,5	-5,7	2 882,40

Prameň údajov a ceny: PPA - ATIS

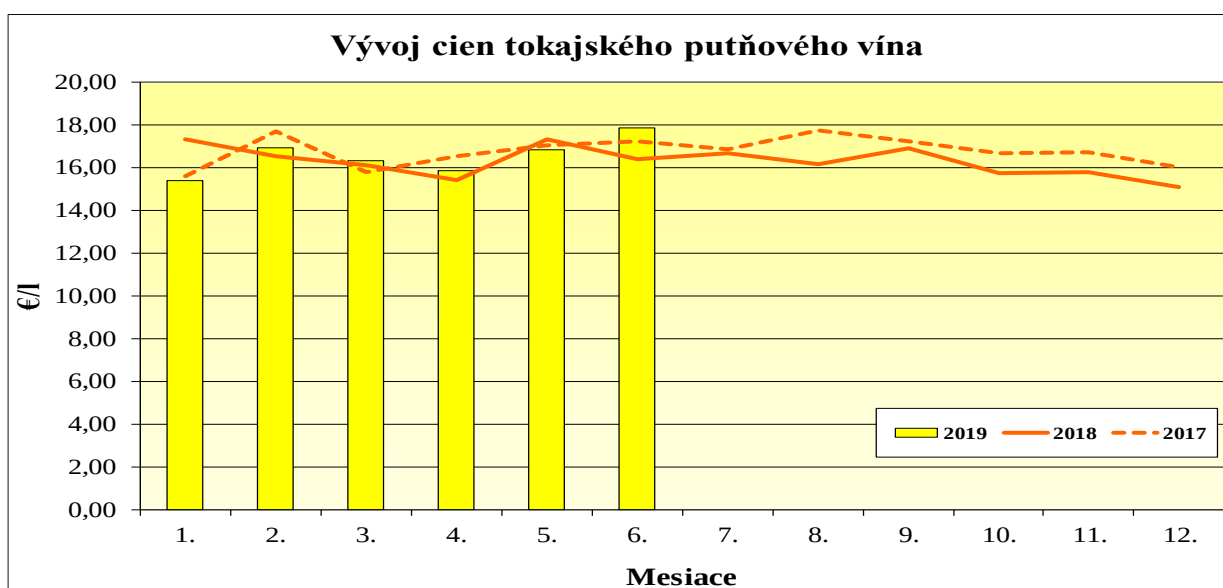
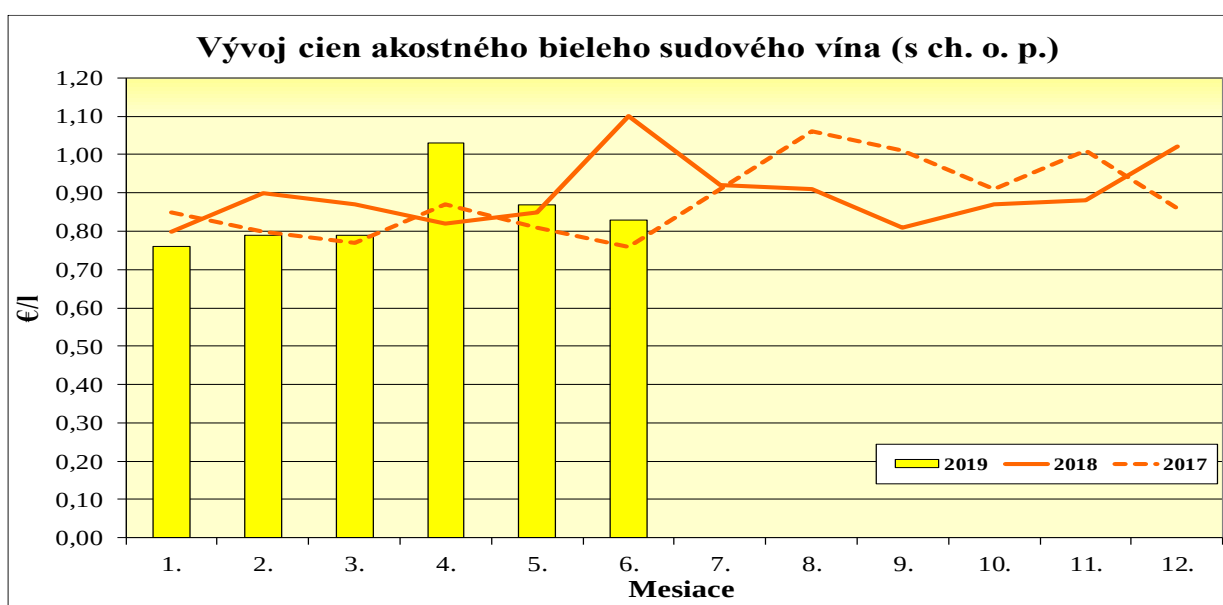
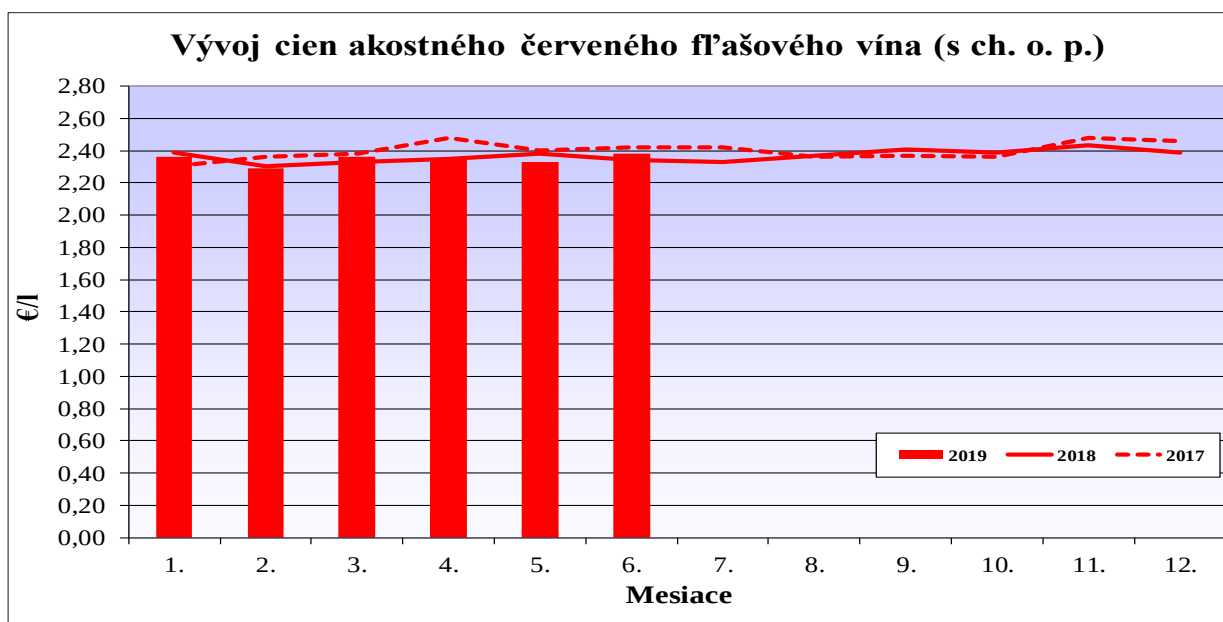
*Vysvetlivky: b. z. o. – bez zemepisného označenia,
s ch. z. o. – s chráneným zemepisným označením,
s ch. o. p. – s chráneným označením pôvodu.*

Grafy odbytových cien vína od výrobcov v SR

Vysvetlivky: b. z. o. – bez zemepisného označenia, s ch. o. p. – s chráneným označením pôvodu.

Grafy: PPA – ATIS

Vysvetlivky: s ch. o. p. – s chráneným označením pôvodu.

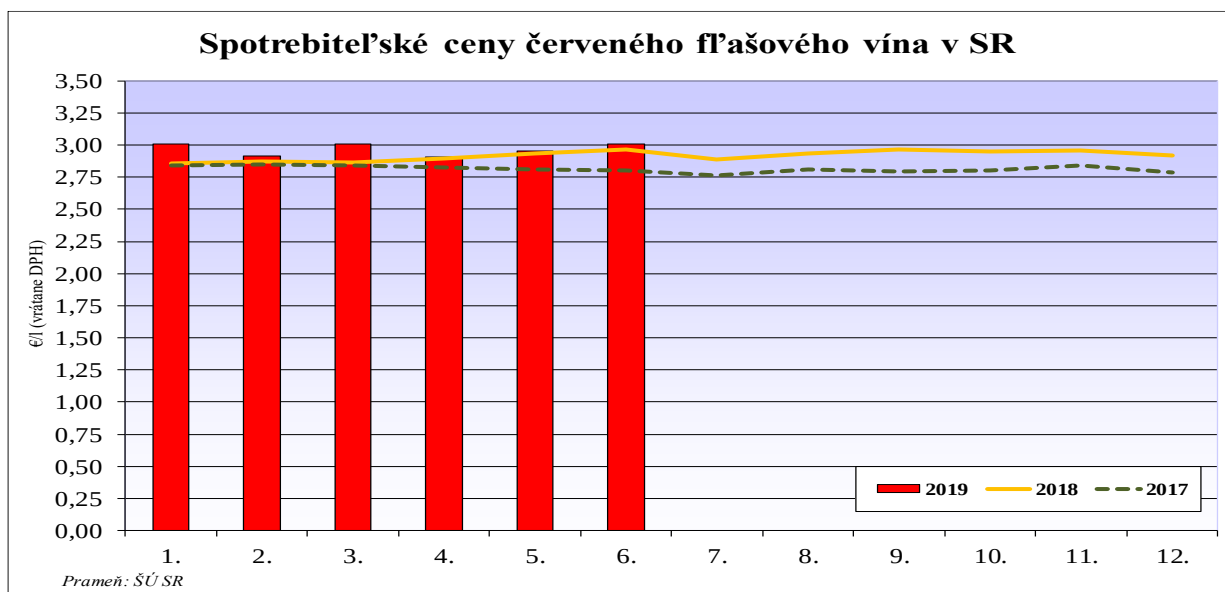
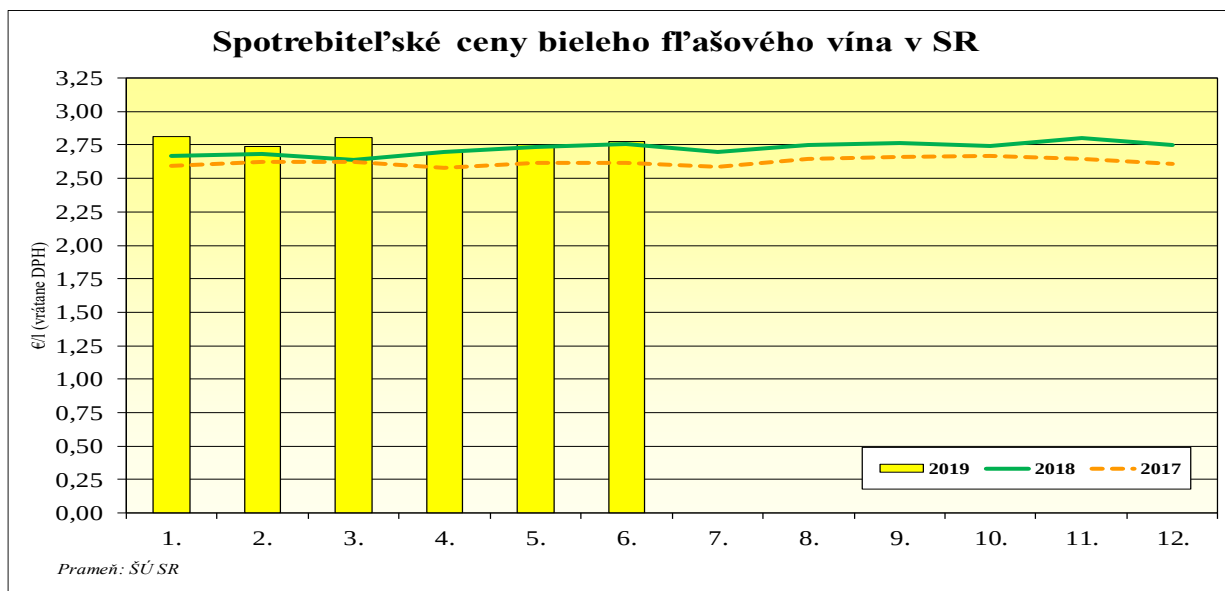
Grafy: PPA – ATIS

Spotrebiteľské ceny vína v SR

Ceny sa uvádzajú v €/MJ s DPH

Druh/mesiace	MJ	Rok	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Vino hroznové biele fľašové	1 l	2017	2,60	2,63	2,63	2,58	2,62	2,62	2,59	2,65	2,66	2,67	2,65	2,61
		2018	2,67	2,68	2,64	2,70	2,74	2,76	2,70	2,75	2,77	2,75	2,80	2,75
		2019	2,81	2,74	2,81	2,70	2,75	2,77						
Medziročný vývoj 19/18 v %			5,6	1,9	6,3	-0,1	0,6	0,7						
Vino hroznové červ. fľašové	1 l	2017	2,84	2,85	2,84	2,83	2,81	2,80	2,76	2,81	2,79	2,80	2,84	2,79
		2018	2,86	2,88	2,87	2,90	2,93	2,97	2,89	2,93	2,96	2,95	2,96	2,92
		2019	3,01	2,92	3,01	2,91	2,95	3,01						
Medziročný vývoj 19/18 v %			5,3	1,4	5,0	0,2	0,7	1,4						
Vino hroznové šumivé fľašové	0,75 l	2017	4,55	4,60	4,57	4,61	4,64	4,53	4,69	4,57	4,49	4,79	4,61	4,34
		2018	4,79	4,69	4,68	4,71	4,71	4,63	4,60	4,62	4,60	4,67	4,66	4,59
		2019	4,77	4,76	4,70	4,49	4,67	4,56						
Medziročný vývoj 19/18 v %			-0,3	1,4	0,5	-4,6	-0,7	-1,3						

Prameň: ŠÚ SR

Grafy: PPA – ATIS

Ceny priemyselných výrobcov vína v ČR

v Kč/l bez dopravy a DPH

Druh vína	Ceny priemyselných výrobcov vína Máj 2019 (vážený priemer)				Predané množstvo (hl)
	min.	max.	priemer.	Rozdiel oproti aprílu 2019 (Kč/l)	
Víno biele – fľašové	*1	*1	40,10	1,10	64
– sudové	-	-	*1	-	2
– tetrapak	-	-	*1	-	0
Víno červené – fľašové	*1	*1	34,00	-1,20	59
– sudové	-	-	*1	-	7
– tetrapak	-	-	*1	-	0
Akostné biele spolu fľašové	49,20	83,00	58,80	1,30	6 558
z toho: Müller Thurgau	38,10	78,50	55,30	2,00	983
Veltlínske zelené	45,40	70,00	53,20	2,20	1 469
Akostné červené spolu fľašové	44,80	83,00	59,20	0,90	2 337
z toho: Frankovka	51,90	71,20	60,90	1,80	614
Svätovavrinecké	41,20	78,50	56,60	-1,50	298
Akostné biele spolu sudové	26,80	45,50	36,10	-0,30	169
z toho: Müller Thurgau	27,30	35,00	31,90	-0,10	24
Veltlínske zelené	24,80	35,90	33,50	-0,50	17
Akostné červené spolu sudové	26,80	49,60	35,70	0,00	48
z toho: Frankovka	-	-	*1	-	0
Svätovavrinecké	-	-	*1	-	0
Šumivé víno	92,90	289,30	93,00	1,20	5 165
Víno s prívlastkom	86,50	169,00	93,10	1,60	644

Prameň: TIS^{ČR} SZIF, poznámka *1 – menej ako 3 údaje

Kurz ECB priemer za máj 2019, 1 EUR = 25,768 CZK

Ceny priemyselných výrobcov vína v ČR v máji

Kým v máji 2019 priemerná odbytová cena bieleho fľašového stolového vína (40,10 Kč/l) v porovnaní s aprílom stúpila o 1,10 Kč/l, cena červeného fľašového stolového vína (34,00 Kč/l) sa znížila o 1,20 Kč/l.

V porovnaní s predchádzajúcim mesiacom odbytové ceny akostných fľašových vín vzrástli: pri bielom víne o 1,30 Kč/l (+2,3 %) na úroveň 58,80 Kč/l a pri červenom víne o 0,90 Kč/l (+1,5 %) na úroveň 59,20 Kč/l.

Biele akostné sudové víno medzimesačne zlacnelo na úroveň 36,10 Kč/l (-0,30 Kč/l). Cena červeného akostného sudového vína sa nezmenila (35,70 Kč/l).

Šumivé víno (93,00 Kč/l) sa v máji 2019 predávalo o 1,20 Kč/l drahšie ako v apríli.

V medzimesačnom porovnaní priemerná odbytová cena vína s prívlastkom posilnila o 1,60 Kč/l na úroveň 93,10 Kč/l.

PPA – ATIS/TIS^{ČR} SZIF

Odbytové ceny importovaného stolového hrozna z veľkoobchodu v SR

Ceny za 28. týždeň 2019

Ceny 1. triedy sa uvádzajú v € za kg, bez DPH

Názov produktu	Cena	Zso	Sso	Vso	SR		Vývoj v %	
					28. t. 2019 €/m. j.	26. t. 2019 €/m. j.	28. t./26. t. 2019	Medziročný
Hrozno stolové biele import	Min.	*1	2,50	2,29	2,29	2,49	-8,0	23,8
	Max.		2,85	2,65	2,85	3,90	-26,9	-18,6
	Priem.		2,63	2,51	2,56	3,00	-14,9	10,4
Hrozno stolové modré import	Min.	*1	*1	2,49	2,49	2,59	-3,9	31,7
	Max.			3,09	3,09	3,50	-11,7	-18,7
	Priem.			2,82	2,81	2,93	-3,9	14,6
Hrozno stolové červené import	Min.	*1	*1	-	*1	2,79	-	-
	Max.					2,89		
	Priem.					2,86		

Prameň: PPA - ATIS

Vysvetlivky: SR - Slovensko spolu, Zso - západoslovenská oblasť (Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky a Nitriansky kraj), Sso - stredoslovenská oblasť (Žilinský a Banskobystrický kraj), Vso - východoslovenská oblasť (Košícký a Prešovský kraj), *1 cenu nezverejňujeme (menej ako 3 údaje).

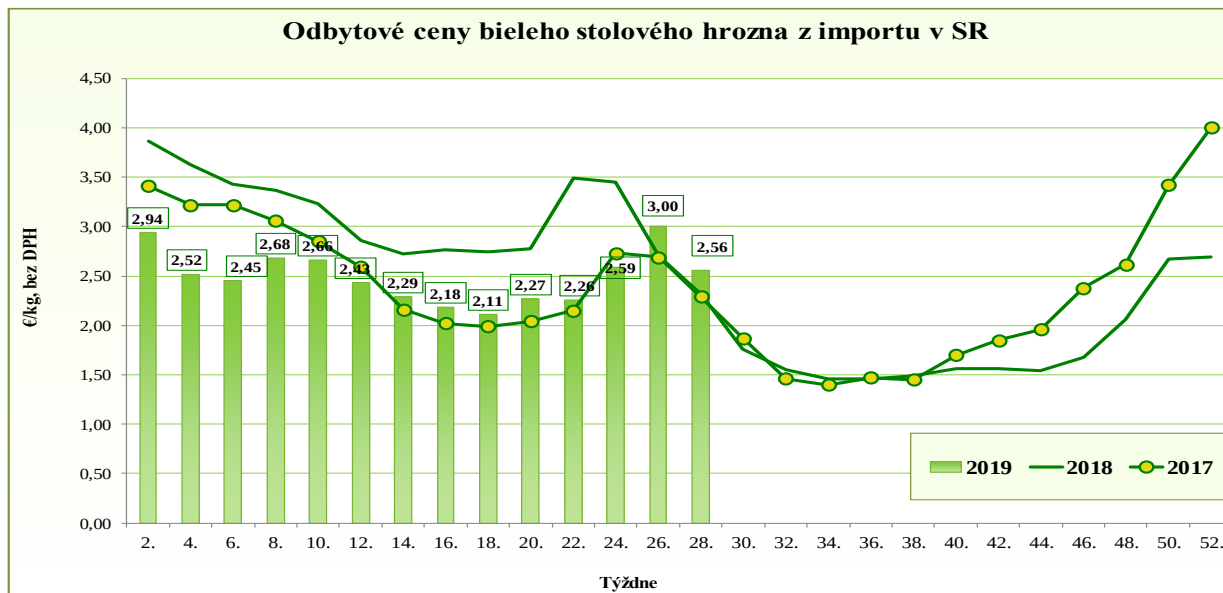
Ceny stolového hrozna z dovozu

V porovnaní s 26. týždňom 2019 sa v 28. týždni tohto roka znížila priemerná odbytová cena bieleho stolového hrozna z dovozu o 14,9 % na úroveň 2,56 €/kg. V 28. týždni 2019 oslabil aj odbytová cena modrého im-

portovaného stolového hrozna na úroveň 2,81 €/kg (-3,9 %).

Medziročne stolové hrozno z dovozu zdraželo: biele o 10,4 % a modré o 14,6 %.

PPA – ATIS

Prameň údajov a graf: PPA - ATIS

Spotrebiteľské ceny stolového hrozna v SR

Ceny sa uvádzajú v €/kg s DPH

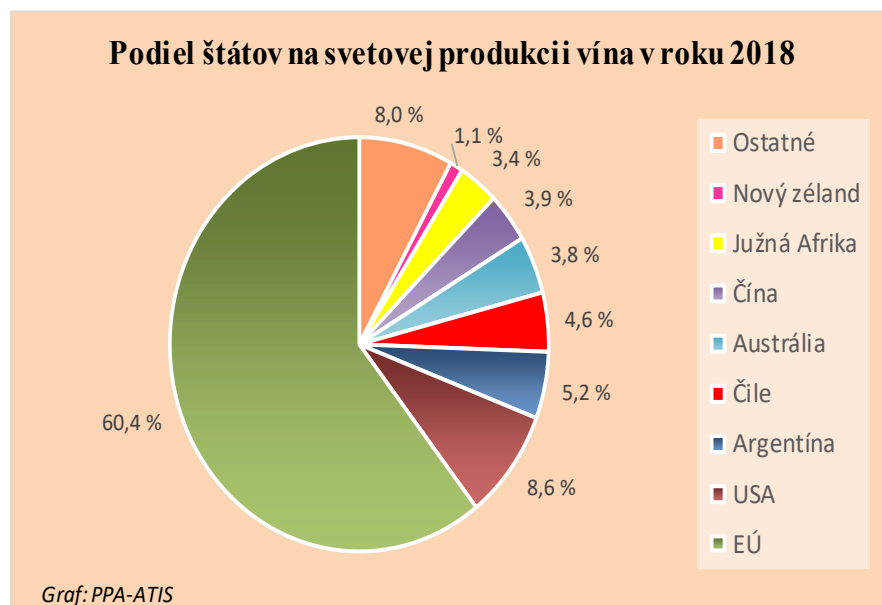
Hrozno stolové	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
2017	3,75	4,01	3,82	3,04	3,00	3,44	2,75	1,98	1,76	2,05	2,84	3,84
2018	4,72	4,36	3,94	3,68	3,73	4,03	3,06	2,00	1,81	1,85	2,25	3,28
2019	3,83	3,59	3,58	3,20	3,08	3,45						
Vývoj 2019/18 v %	-18,8	-17,6	-9,1	-13,1	-17,4	-14,4						

Prameň: ŠÚ SR

Trh s vínom v Európskej únii

Vývoj produkcie vína EÚ – 28

Celkový objem vyprodukovaného vína, muštov a štiav členskými štátmi Európskej únie dosiahol vo vinárskom roku 2018/19 (stav k 15.4. 2019) 189,1 mil. hektolitrov, čo predstavovalo nárast oproti vinárskemu roku 2017/18 o 31,5 %. Z toho vína s chráneným označením pôvodu sa vyrobilo za toto obdobie 82,9 mil. hl a vína s chráneným zemepisným označením 36,7 mil. hl. Celková produkcia vína dosiahla 182,3 mil. hektolitrov

(+32,2 %). Najväčším producentom vína spomedzi členských štátov EÚ bolo Taliansko s 54,8 mil. hl. Za ním nasledovalo Francúzsko s produkciou 49,6 mil. hl a Španielsko (44,7 mil. hl). Ostatné štáty za nimi výrazne zaostávali. Slovensko vyprodukovalo 381 tis. hl vína.

Členské štáty EÚ sa v roku 2018 podieľali na svetovej produkcii vína 60,4 %, čo je najviac zo všetkých krajín sveta. Na porovnanie, podiel druhého najväčšieho producenta, Spojených štátov amerických, predstavoval iba 8,6 %. Za nimi nasledovala Argentína s 5,2 percentami.

Export EÚ – 28

Členské štáty Európskej únie vyviezli v roku 2018 do tretích krajín víno v objeme 22,6 mil. hl (-9,2 %) v celkovej hodnote 11,6

mld. eur. Hlavnou exportnou destináciou boli Spojené štáty americké, do ktorých sa vyviezlo 6,4 mil. hl vína s podielom 28,0 % a v hodnote 3,8 mld. eur. Nasledovali Čína s 2,7 mil. hl, Rusko s 2,2 mil. hl, Kanada s 2,0 mil. hl a Švajčiarsko s 1,7 mil. hl.

Import EÚ – 28

Do členských štátov EÚ bolo v roku 2018 importovaných z tretích krajín celkom 14,1 mil. hl vína v hodnote 2,7 mld. eur. V roku 2017 sa doviezlo 13,8 mil. hektolitrov vína, teda o 2,2 % menej. Hodnota dovezeného vína v roku 2017 bola 2,6 mld. eur.

Hlavnými obchodnými partnermi EÚ na trhu s vínom boli Austrália s dovozom 3,3 mil. hektolitrov (0,4 mld. eur) a s podielom 23,0 %. Za ňou nasleduje Južná Afrika (3,2 mil. hl), Čile (2,8 mil. hl), USA (1,9 mil. hl) a Nový Zéland (1,1 mil. hl). Spomenutých päť krajín sa podieľalo na importe do EÚ spolu 86,9 %. Celková hodnota dovezeného vína z Čile presiahla 589 mil. eur, čo bolo najviac spomedzi všetkých tretích krajín.

Obchodná bilancia EÚ – 28

Krajiny EÚ – 28 dosiahli v roku 2018 pozitívnu obchodnú bilanciu. Rozdiel medzi exportom a importom bol v množstve 8,5 mil. hl vína a v hodnote 8,9 mld. eur. V porovnaní s rokom 2017 je to 23,6 % pokles v prípade množstva vína a nárast o 2,7 % v prípade hodnoty vína.

Zásoby vína EÚ – 28

V porovnaní s rokom 2017 klesli v roku 2018 zásoby vína členských štátov EÚ o 9,9 percenta na 154,6 mil. hektolitrov.

PPA – ATIS/EK: DG AGRI DASHBOARD: WINE 28. 6. 2019

Ceny stolového hrozna na zahraničných trhoch

Veľkoobchodné ceny importovaného stolového hrozna v ČR

Ceny za 29. týždeň 2019

Ceny 1. tr. sa uvádzajú bez dopravy a DPH v Kč/kg

Druh	Cena			Vývoj 29. t. / 27. t. 2019 (v Kč)
	minimálna	maximálna	priemerná	
Hrozno stolové biele	43,00	97,70	66,70	- 11,20
Hrozno stolové modré	39,90	92,90	65,40	- 12,50

Prameň: TIS ČR SZIF č. 15/2019

Kurz ECB ku dňu 19. 7. 2019, 1 EUR = 25,546 CZK

Veľkoobchodné ceny importovaného stolového hrozna v Maďarsku

Ceny sa zisťovali v 28. týždni 2019

Ceny sa uvádzajú bez dopravy a DPH v HUF/kg

Druh	Budapešť	Debrecín	Miskolc	Szeged
Hrozno stolové biele	1 180	700	-	-

Prameň: AKI – PAIR

Kurz ECB ku dňu 12. 7. 2019, 1 EUR = 325,78 HUF

Veľkoobchodné ceny importovaného stolového hrozna v Poľsku

Ceny sa zisťovali v dňoch 9. 7. - 11. 7. 2019

PLN/kg

Druh	Bronisze		Lublin		Łódź		Poznań	
	11. 7. 2019		9. 7. 2019		11. 7. 2019		10. 7. 2019	
	min.	max.	min.	max.	min.	max.	min.	max.
Hrozno stolové	7,50	14,00	11,50	12,87	8,89	13,33	13,57	15,00

Prameň: Ministerstwo rolnictwa i rozwoju wsi

Kurz ECB ku dňu 11. 7. 2019, 1 EUR = 4,2681 PLN

Odbytové ceny stolového hrozna v Taliansku

€/kg

Druh	28. týždeň 2019	27. týždeň 2019	Vývoj 28./27.t. 2019 (v %)	Vývoj 28. t. 2019/18 (v %)
Hrozno stolové	1,19	1,02	16,9	5,0

Prameň: ISMEA

Ceny importovaného stolového hrozna na trhoch v Nemecku

Ceny sa zisťovali v 28. týždni 2019

Ceny sa uvádzajú v €/100 kg bez DPH

Hrozno stolové/odroda	Krajina pôvodu	Priemerné ceny				
		Frankfurt	Hamburg	Kolín	Mníchov	Berlín
Black Magic	Taliansko	279	240	295	284	292
Superior Seedless	Egypt	344	289	-	-	-
Superior Seedless	Španielsko	306	322	-	215	265
Flame Seedless	Egypt	414	289	377	300	-
Prime Seedless	Egypt	287	267	-	300	-
Sonstige sorten	Egypt	300	256	342	298	-
Sonstige sorten	Taliansko	403	367	465	463	-
Victoria	Taliansko	261	245	285	278	269

Prameň: fruchtportal.de

Ceny vína na zahraničných trhoch
Odbytové ceny stolového vína v Španielsku
€/ettogrado

Druh vína	Máj 2019	Apríl 2019	Vývoj v % Máj 2019/ Apríl 2019	Vývoj v % Máj 2019/2018
Víno biele	2,50	2,58	-3,1	37,0
Víno červené	3,01	3,05	-1,3	4,2

Prameň: ISMEA
Pozn.: €/ettogrado = cena v eurách zodpovedajúca 100 litrom vína s obsahom alkoholu 1 stupeň.
Odbytové ceny stolového vína vo Francúzsku
€/hl

Druh vína	Jún 2019	Máj 2019	Vývoj v % Jún 2019/ Máj 2019	Vývoj v % Jún 2019/2018
Víno biele (b. z. o.)	85,91	69,33	23,9	1,7
Víno biele (s ch. z. o.)	93,25	99,01	-5,8	-5,2
Víno ružové (b. z. o.)	77,45	71,56	8,2	-
Víno ružové (s ch. z. o.)	91,98	97,14	-5,3	-
Víno červené (b. z. o.)	73,26	72,30	1,3	-
Víno červené (s ch. z. o.)	87,20	95,13	-8,3	-

Prameň: franceagrimer.fr
Odbytové ceny vína v Maďarsku
Ceny sa uvádzajú v HUF/hl bez DPH, spotrebnej dane a dopravy

Druh vína	Predané množstvo/cena	28. týždeň 2019	27. týždeň 2019	Vývoj v % 28. t./27. t. 2019	Vývoj v % 28. t. 2019/2018
Víno biele (b. z. o.)	hl	432,44	245,70	76	2 326,7
	HUF/hl	22 128,28	13 750,01	60,9	-37,2
Víno biele (s ch. o. p.)	hl	6 952,88	5 750,14	20,9	-25,3
	HUF/hl	20 159,72	22 827,45	-11,7	-1,7
Víno červené (b. z. o.)	hl	198,82	273,05	-27,2	-87,1
	HUF/hl	21 344,09	21 439,63	-0,5	-5,5
Víno červené (s ch. o. p.)	hl	4 588,67	4 515,67	1,62	3,06
	HUF/hl	26 257,88	28 661,42	-8,4	-15,8

Prameň: AKI – PAIR
Kurz ECB ku dňu 12. 7. 2019, 1 EUR = 325,78 HUF

Vysvetlivky: b. z. o. – bez zemepisného označenia,
s ch. z. o. – s chráneným zemepisným označením,
s ch. o. p. – s chráneným označením pôvodu.

Vydavateľ: Pôdohospodárska platobná agentúra Oddelenie agrárnych informácií - ATIS Hraničná 12 815 26 Bratislava ISSN 1336-4448	Komoditný manažér: Mgr. Dávid Čičmanec Mobil: 0918/612 199 Fax: 02/53 412 180 e-mail: David.Cicmanec@apa.sk	©Rozmnožovanie a využívanie informácií je možné len po písomnej dohode s Pôdohospodárskou platobnou agentúrou (PPA). Všetky trhové informácie sú spracované s najväčšou starostlivosťou. Informácie obsiahnuté v tomto materiáli sa zakladajú na informačných zdrojoch, o ktorých sme presvedčení, že sú hodnoverné. Za správnosť a úplnosť uvádzaných informácií sa PPA – ATIS nezaručuje, ako aj nezodpovedá za žiadne škody vzniknuté na základe ich využívania.
---	--	---